

## Statenmededeling

### Onderwerp

Themafiches Omgevingsvisie

### Datum

23 juni 2026

### Documentnummer

GS: 6332527

PS: 6350425

### Programma

Wonen, Werken en  
Leefomgeving

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

### Kennisnemen van

De Themafiches Omgevingsvisie, met daarin de hoofdlijnen van beleid uit de bestaande beleidskaders (en uitvoeringsagenda's). De fiches zijn opgesteld als voorbereiding op een beleidsneutrale technische wijziging van de Omgevingsvisie "De Kwaliteit van Brabant".

### Aanleiding

In december 2018 hebben PS de [Omgevingsvisie "De Kwaliteit van Brabant"](#) vastgesteld. Sinds de vaststelling van die visie zijn inmiddels ruim 7 jaar verstreken, waarin veel is gebeurd. Er zijn nieuwe beleidstrajecten doorlopen waarbij (thematische) beleidskaders zijn vastgesteld met hoofdlijnen van beleid als uitwerking van de Omgevingsvisie. In aanvulling daarop zijn diverse andere beleidsdocumenten vastgesteld, zoals uitvoeringsagenda's, handelingsperspectieven, actieplannen en afwegingkaders (etc.). Het gevolg van al deze beleidsdocumenten is dat er (zeker voor externe belangstellenden) een onoverzichtelijk geheel is ontstaan.

Daarnaast is op 1 januari 2024 de Omgevingswet in werking getreden. Deze wet vraagt van overheden om alle strategisch beleid voor de fysieke leefomgeving te bundelen in één Omgevingsvisie en om dat beleid inzichtelijk en conform landelijke richtlijnen (digitaal) beschikbaar te stellen. De hiervoor genoemde beleidsdocumenten voldoen niet aan deze wettelijke uitgangspunten en eisen.

Het is daarom wenselijk om een traject tot wijziging van de Omgevingsvisie te starten. Rond de zomer van 2025 is het gesprek gestart met (de werkgroep leefomgeving van) PS, GS en de organisatie, om (de reikwijdte van) een

wijziging van de Omgevingsvisie te verkennen. Dit heeft geleid tot een aantal uitgangspunten voor een wijzigingstraject:

- Inzichtelijker beleid: vanuit de Omgevingswet is het vereist om beleidsdoelen en -keuzes scherper te formuleren. Achtergrondinformatie kan in een achtergronddocument als bijlage worden opgenomen. De onderbouwing waarom bepaalde doelen zijn gesteld (en keuzes gemaakt), worden in het vaststellingsbesluit opgenomen.
- Alle strategische, kaderstellende beleid bij elkaar in de omgevingsvisie;
- Beleidsneutraal: de eerste stap is een wijziging van de omgevingsvisie die volledig is gebaseerd op vastgesteld beleid;
- Cyclisch werken: de Omgevingswet vraagt om een proces dat is gericht op doelbereik met monitoring, evaluatie en het eenvoudig(er) actualiseren van beleid en uitvoering;
- Een betere aansluiting tussen beleid, uitvoering en verantwoording; en
- Startklaar na de verkiezingen in 2027.

**Datum**

23 juni 2026

**Documentnummer**

GS : 6332527

PS : 6350425

Voor de beleidsneutrale technische wijziging van de Omgevingsvisie is input en advies gevraagd aan de werkgroep Leefomgeving vanuit Provinciale Staten. In diverse bijeenkomsten zijn de stappen en bevindingen toegelicht en is gevraagd om aandachtspunten mee te geven voor het vervolgtraject. Deze aandachtspunten zijn verwerkt in de themafiches, zoals het opnemen van een verschilparagraaf, of in deze statenmededeling, zoals de gevolgen voor Sturen met Kaders en de verhouding tot de Agenda van Brabant. Waar nodig zullen wij deze aandachtspunten blijven betrekken in het vervolgtraject.

## **Bevoegdheid**

De voorbereiding van de wijziging van de omgevingsvisie, inclusief het vaststellen van een ontwerpwijziging en de ter inzagelegging daarvan, is de bevoegdheid van Gedeputeerde Staten. De vaststelling van de wijziging is een bevoegdheid van Provinciale Staten.

## **Rollen en belangen**

In de Omgevingsvisie is de algemene sturingsfilosofie van de provincie beschreven. Per thema zijn rolneming en belang van de provincie, voor zover dit in de beleidskaders was opgenomen, verder uitgewerkt.

## **Kernboodschap**

- 1. De hoofdlijnen van beleid zijn beleidsneutraal overgenomen uit bestaand vastgesteld beleid.*

In het document Themafiches Omgevingsvisie zijn de voorstellen opgenomen over het 'verhuizen' van kaderstellend beleid uit de beleidskaders naar de Omgevingsvisie. Beleidsneutraal betekent dat er geen aanpassingen zijn doorgevoerd ten opzichte van het bestaande vastgestelde beleid. In de Inleiding van het document is een meer uitgebreide toelichting gegeven op werkwijze, uitgangspunten en opbouw van de fiches.

Inhoudelijk zijn alle bestaande beleidskaders, het Regionaal Water- en

bodemprogramma (RWP) en alle uitvoeringsagenda's betrokken bij de opstelling van de fiches. Uitgangspunt is dat de teksten uit de huidige beleidskaders de basis vormen voor wat straks als hoofdlijn van beleid wordt opgenomen in de Omgevingsvisie. Bij vier thema's is van dit uitgangspunt afgeweken:

- Milieu: in het beleidskader Milieu staan naast beleidsdoelen en beleidskeuzes ook diverse uitvoeringsacties die tot de bevoegdheid van GS behoren. Het voorstel is die teksten niet in de omgevingsvisie op te nemen. In de bijlage op het document is inzichtelijk gemaakt voor welke uitwerkingen wordt voorgesteld die niet in de Omgevingsvisie op te nemen.
- Mobiliteit: Doordat het beleidskader Mobiliteit geen echte uitvoeringsagenda kent, staan in het beleidskader ook diverse uitvoeringsaspecten benoemd die tot de bevoegdheid van GS behoren. Het voorstel is die teksten niet in de Omgevingsvisie op te nemen. In de bijlage op het document is inzichtelijk gemaakt voor welke uitwerkingen wordt voorgesteld die niet in de omgevingsvisie op te nemen.
- Water en bodem: Het kaderstellende beleid voor water en bodem is opgenomen in het RWP. Dit RWP is onder de Omgevingswet een programma dat tot de bevoegdheid behoort van GS. De bevoegdheid om kaderstellend beleid vast te stellen, ligt bij PS. Het voorstel is daarom om het kaderstellende beleid uit het RWP op te nemen in de omgevingsvisie. Momenteel zijn de voorbereidingen voor het RWP voor de planperiode 2028-2033 al in volle gang. Vanuit de beleidsontwikkeling voor dat traject kan er ook een actualisatie nodig zijn van de hoofdlijnen van beleid in de Omgevingsvisie. Dit wordt op elkaar afgestemd.
- Brede welvaart: Dit thema kent geen beleidskader, er is alleen een uitvoeringsagenda vastgesteld. Brede welvaart raakt direct aan het diep, rond, breed werken zoals neergelegd in de Omgevingsvisie. Daarom wordt voorgesteld om op onderdelen beleid voor brede welvaart op te nemen in de Omgevingsvisie.

Naast bovenstaande vier thema's worden er nog enkele ondergeschikte(re) wijzigingen in de verhouding tussen beleidskader en uitvoeringsagenda voorgesteld.

- Waar een voorstel tot opnemen van beleid in de Omgevingsvisie afwijkt van hoe het in de huidige situatie is opgenomen, is dit bij het betreffende tekstonderdeel aangeduid. Wat precies het verschil is, wordt toegelicht in de 'Inleiding op de themafiches' en in de 'Verschilparagraaf' die per thema in de fiches is opgenomen.
- Doordat er inmiddels bijna 8 jaar zijn verstreken tussen het tijdstip van vaststelling van de Omgevingsvisie en nu, zijn er ook aanpassingen nodig in de bestaande tekst van de Omgevingsvisie. Die aanpassing is in het fiche 1 Algemeen toegelicht.

**Datum**

23 juni 2026

**Documentnummer**

GS : 6332527

PS : 6350425

2. *Alle kaderstellende beleid komt in beginsel in de Omgevingsvisie; uitzonderingen zijn kaders vanuit financieel beleid, de Nota grondbeleid en het Ontwikkelbedrijf*

Vanuit de wet is het verplicht alle strategische, kaderstellende beleid voor de fysieke leefomgeving op te nemen in één omgevingsvisie. De wet biedt echter ook de mogelijkheid om ervoor te kiezen ook ander kaderstellend beleid in de Omgevingsvisie op te nemen. Ons voorstel is om dat te doen:

- Ook beleid dat niet direct tot de fysieke leefomgeving behoort, heeft daar vaak wel een relatie mee doordat beleidskeuzes effect hebben op die fysieke leefomgeving. Bijvoorbeeld het aantrekken van kenniswerkers uit het buitenland heeft effect op zowel economische ontwikkelingen die ruimte vragen als ook op het bieden van passende huisvesting. De keuze dat Brabant een excellent sportklimaat biedt, betekent ook dat er ruimte geboden moet worden voor sportvoorzieningen. De keuze die in de huidige Omgevingsvisie is neergelegd om samen met andere overheden en partners te werken aan de verschillende hoofdpogaven, heeft een directe relatie met een toekomstbestendig bestuur.
- Verbeteren van integrale afwegingen. Doordat alle kaderstellende beleid bij elkaar staat, kan bij iedere wijziging direct inzicht worden geboden wat dit betekent voor de hoofdlijnen van beleid van andere thema's. Of waar er spanning tussen beleidsdoelen ontstaat.
- Inzichtelijker beleid voor gebruikers doordat alle kaderstellende provinciale beleid bij elkaar staat.

Er blijft daarnaast ook kaderstellend beleid dat niet in de Omgevingsvisie wordt opgenomen. Het gaat daarbij specifiek om de kaders voor het voeren financiële beleid, de nota Grondbeleid en het Ontwikkelbedrijf.

3. *Inrichten cyclisch werkproces: startklaar na verkiezingen*

De Omgevingswet gaat uit van een doorlopend cyclisch werkproces. Dat betekent dat, nadat beleid en uitvoering zijn vastgesteld, er doorlopend wordt gemonitord of de beleidsdoelen worden behaald. Indien nodig vindt op basis van evaluatie bijstelling plaats van uitvoering of de beleidskeuzes om alsnog de doelen en achterliggende ambities te behalen. Eventueel kunnen beleidsdoelen (en ambities) worden bijgesteld. Dit cyclische werkproces verschilt wezenlijk van beleidsontwikkeling oude stijl waarbij plannen werden vastgesteld met vaste looptijden, zoals de huidige beleidskaders tot 2030. Tussentijdse aanpassing is lastig zodat er vaak wordt gekozen voor een addendum wat los staat van het moederbeleid en los staat van alle andere beleid. Doordat de Omgevingswet voorschrijft dat een Omgevingsvisie digitaal wordt vastgesteld, is het periodiek aanpassen van de Omgevingsvisie eenvoudiger en kan het daarin opgenomen beleid makkelijker geactualiseerd worden.

Bij de vaststelling van deze beleidsneutrale technische wijziging van de Omgevingsvisie, wordt ook een voorstel uitgewerkt voor een actualisatieritme. Wij werken dat ritme op dusdanige wijze uit dat dit zo optimaal mogelijk aansluit op de S&V-cyclus. Een eerste (beleidsrijke) wijziging van de

**Datum**

23 juni 2026

**Documentnummer**

GS : 6332527

PS : 6350425

Omgevingsvisie voorzien wij na de verkiezingen, gebaseerd op eventuele voornemens tot beleidsactualisatie die in het bestuursakkoord zijn afgesproken.

**Datum**

23 juni 2026

**Documentnummer**

GS : 6332527

PS : 6350425

## **Consequenties**

### *1. Een herijking van Sturen met Kaders is nodig*

De komst van de Omgevingswet, en daarmee samenhangend het actualiseren van de Omgevingsvisie, heeft directe gevolgen voor Sturen met Kaders. In Sturen met Kaders is de provinciale beleidsstructuur uitgewerkt. Het omvat zowel het beleidshuis (overzicht van de beleids- en uitvoeringsinstrumenten inclusief de hiërarchie ertussen) en de beleidscyclus (het proces van beleidsvorming, besluitvorming, uitvoering, monitoring en evaluatie).

De belangrijkste zaken die aanpassing van Sturen met Kaders noodzakelijk en/of wenselijk maken zijn de volgende:

- Beleidskaders: Beleidskaders hebben een centrale plek in het huidige Sturen met Kaders, maar zijn geen instrument onder de Omgevingswet. Nadat de hoofdlijnen van beleid zijn opgenomen in de Omgevingsvisie kunnen de beleidskaders vervallen. Hierdoor wijzigt ook het beleidshuis. Vanuit communicatiedoeleinden willen wij bezien om een publieksvriendelijke versie te maken van de Omgevingsvisie, met infographics. Het nadeel van een digitale Omgevingsvisie is dat deze niet 'mooi opgemaakt' op de site geplaatst kan worden. Overigens kunnen nog niet alle beleidskaders direct bij vaststelling vervallen. Het beleidskader Mobiliteit fungeert nu deels ook als uitvoeringsagenda van GS en blijft dan voorlopig nog in die hoedanigheid bestaan. En doordat wordt voorgesteld om de aanpakken per milieuthema uit het beleidskader Milieu niet in de visie op te nemen maar op te nemen in de uitvoeringsagenda, is het wenselijk dat ook dat beleidskader tijdelijk wordt omgezet naar uitvoeringsagenda.
- Cyclisch werken / beleidscyclus: Het cyclisch werken vergt een verdere uitwerking van de beleidscyclus. Bij punt 3 van de kernboodschap is dit reeds toegelicht.
- Uitvoeringsagenda's: De huidige uitvoeringsagenda's hebben reeds het karakter van een programma waarin de uitvoering van het beleid uit de Omgevingsvisie is neergelegd. Voor een adequate juridische doorwerking is het nodig dat de uitvoeringsagenda's conform de Omgevingswet in het DSO bekend worden gemaakt en raadpleegbaar zijn. Dat betekent dat in de nieuwe bestuursperiode ook alle uitvoeringsagenda's geactualiseerd moeten worden.
- Stroomlijnen met S&V: In de huidige beleidskaders, uitvoeringsagenda's, de S&V producten en de Omgevingswet lopen veel termen door elkaar heen of worden steeds weer andere woorden gehanteerd. We willen dit beter stroomlijnen via een eenduidige opbouw en woordkeuzes. De opbouw in de S&V met 'wat willen we bereiken' en 'wat gaan we daarvoor doen' en de daaraan gekoppelde doelen, prestaties en indicatoren vormt de grondslag. De basis voor deze opbouw is al terug te zien in de themafiches. Komende periode werken we het verder uit

- zodat een overzichtelijk en herkenbare methodiek ontstaat voor het programmeren van beleid dat aansluit op de S&V en Omgevingswet.
- Agenda van Brabant: Vanuit de werkgroep leefomgeving is de vraag gesteld wat de status is van de 'Agenda van Brabant' (visiedocument uit 2010) en hoe dit document zich verhoudt tot het beleidshuis. Deze vraag nemen we mee in het verdere traject.

Bij de besluitvorming over de beleidsneutrale wijziging van de Omgevingsvisie wordt in het vaststellingsbesluit aandacht gegeven aan het (waar nodig) intrekken voor beleidsstukken.

## 2. *Geen actualisatie van beleid*

Bij het opstellen van de themafiches is op geen enkele manier nieuw beleid toegevoegd; alle teksten zijn volledig gebaseerd op vastgesteld beleid. De beleidskaders verschillen in opzet en abstractieniveau. Zo is bij sommige beleidskaders de rolneming slechts zijdelings opgenomen, terwijl in andere beleidskaders daar juist veel aandacht aan is gegeven. De themafiches volgen hierin de wijze zoals het in de beleidskaders is opgenomen. Ten behoeve van teksten voor de ontwerpwijziging van de Omgevingsvisie wordt bezien hoe hierin meer eenheid gebracht kan worden.

## **Europese en internationale zaken**

N.v.t.

## **Communicatie**

De themafiches zijn opgesteld ter voorbereiding op het formele wijzigingstraject van de Omgevingsvisie met als doel om inzicht te bieden in welke aspecten van het huidige beleid behoren tot de bevoegdheid van PS (kaderstellend beleid) en welke tot de bevoegdheid van GS (uitvoering). Hierover vindt geen externe communicatie plaats.

## **Vervolg**

Om het wijzigingstraject nog deze bestuursperiode af te ronden hanteren wij de volgende planning voor verdere besluitvorming:

- September 2026: vaststelling van de ontwerpwijziging Omgevingsvisie ten behoeve van inspraak
- December 2026: vaststellen Statenvoorstel
- Februari 2027: vaststellen van de wijziging Omgevingsvisie door PS

Het aanpassen van Sturen met Kaders maakt, gezien de samenhang, straks onderdeel uit van besluitvorming door PS over de Omgevingsvisie.

### **Datum**

23 juni 2026

### **Documentnummer**

GS : 6332527

PS : 6350425

**Bijlagen**

- Themafiches Omgevingsvisie

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

**Datum**

23 juni 2026

**Documentnummer**

GS : 6332527

PS : 6350425

mr. I.R. Adema

drs. G.H.E. Derks MPA